

ARKEOL. OS. 5/14.3.2006

M

VIROLAHTI

Klamila

Osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2005

Pirjo Rautiainen

1/10/06 7.1.2006
PJM

SISÄLLYSLUETTELO

I JOHDANTO	3
II ALUEEN YLEISPIIRTEET	3
III AIEMMAT LÖYDÖT	3
IV KOHDEKUVAUKSET	4
IV.1 PYÖLINPOHJA A	4
IV.2 KORKIAKALLIO	8
IV.3 KORKIAKALLIO SE	9
IV.4 KORKIAKALLIO NW	11
IV.5 VUORELA SE	13
IV.6 KLAMILAN KIRKKO S	15
IV.7 SKIPPARI W	16
V LÄHTEET	18

I JOHDANTO

Arkeologinen inventointi tehtiin Virolahden Klamilan ympäristöön valmisteilla olevaa osayleiskaavaa varten. Kunta tilasi inventoinnin Kaavatalo Oy:ltä, joka palkkasi tehtävään allekirjoittaneen.

Maastossa käytiin kolmena päivänä, 12.-14.7.2005. Tiedot alueelta aiemmin tunnetuista muinaisjäänöksistä saatiin Museovirastosta Esa Mikkolalta. Inventoinnissa keskityttiin sellaisiin alueisiin, joihin todennäköisimmin rakennetaan lähitulevaisuudessa. Alueen peltoja ei pystytty inventoimaan, koska ne kaikki olivat viljelyksessä.

II ALUEEN YLEISPIIRTEET

Klamila sijaitsee Virolahden kunnan länsiosassa. Maisemamaakuntajaossa Klamilan alue kuuluu eteläisen rantamaahan ja siinä Suomenlahden rannikkoseutuun (Heikkilä 2001). Alue sijaitsee eteläborealisessa kasvillisuusvyöhykkeessä. Maisema on pienipiirteisyydessään hyvin vaihtelevaa. Suuren osan alueesta kattavat pellot. Metsää on lähinnä kaava-alueen reunoilla, kuten sataman pohjoispuolella, Natturissa ja Sydänmaan eteläpuolella.

Alue kohoaa korkeimmillaan 40 metriä meren pinnan yläpuolella Natturissa. Muita ympäristöään selvästi korkeampia paikkoja ovat Suurivuori aivan alueen eteläosassa sekä Lantviikinvuori sataman lähellä. Korkeammilla alueilla kasvaa männiköitä, rinteillä sekä painaumissa kuusikoita, joiden joukossa on myös lehtipuita, mm. haapoja ja rauduskoivuja.

Klamila sijaitsee rapakivigraniittien alueella (Rämö ym. 1997). Alueelle ovat tyypillisiä paljaat kallioalueet. Alueella on paljon silokallioita, mutta alueen rapakivikallioperä tuo kallioihin myös särmikkäitä muotoja. Tyypillisiä ovat myös pienialaiset soraiset kivikot, louhikot ja rapautuvat siirtolohkareet.

Alueella kulkee runsaasti teitä, mm. kaunis, mutkitteleva museotie Haminasta Virojoelle alueen läpi lännestä itään. Alueella on runsaasti asutusta, kyliä ovat Sydänkylä, Klamila, Skippari, Kyöperikki ja Kouki.

Alueen kasvillisuus ei ole kovin rehevää. Lehtoja ei ole juuri ollenkaan ja lehtomaisia kankaitakin vähän.

III AIEMMAT LÖYDÖT

Alueelta tunnetaan aiemmin viisi pronssikautista hautaröykkiötä (Pyölinpohja A ja Korkiakallio), joista neljä on löydetty ainakin jo 1960-luvulla, ellei peräti jo 1800-luvun lopulla. Viidennen löysi Teemu Mökkönen kesällä 2005.

IV KOHDEKUVAUKSET

IV.1 PYÖLINPOHJA A

935 01 0013

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	Hautapaikat
Tyyppin tarkenne:	Hautaröykkiöt
Ajoitus:	Pronssikausi
Ehdotus rauhoitusluokaksi:	I
Lukumäärä:	4
Peruskartta:	3042 07 KLAMILA
Merkitty peruskartalle:	Osa merkitty
Koordinaatit:	Röykkiö 1: x = 6711695, y = 3526895 Röykkiö 2: x = 6711690, y = 3526885 Röykkiö 3: x = 6711715, y = 3526850 Röykkiö 4: x = 6711825, y = 3526805
Koordinaattiselite:	Kohteen keskeltä
Maastomerkintä:	Ei ole merkitty
Pinta-ala:	Ks. kohteen kuvaus
Ehdotus suoja-alueeksi:	Vähintään 50 metriä kohteesta joka suuntaan
Etäisyystieto:	Klamilan kirkolta noin 1.5 km itäkaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Klamila
Tilat ja Omistajat:	935-407-2-133 MÄNTYLÄ •Kantola, Aapo Sakari Kadettikoulunite 13 A 1, 49400 Hamina 935-407-2-187 KISTVIIKKI •Lehmussaari, Kalle Hermanni Koulukatu 10 A 33, 48100 Kotka •Koho, Leena Maija Talvikkitie 51 A 7, 01300 Vantaa

INVENTOINTI 2004

Inventoija:	Pirjo Rautiainen
Aika:	12.7.2005
Karttaotteet:	Kartta 1
Kuvat:	Kuvat 1-4

AIEMMAT INVENTOINNIT

Mirja Miettinen 1967
Gunnar Rosen 1960
Blomqvist 1885

KOHTEEN KUVAUS

Pyölinpohjaan johtavan tien länsipuolella on neljä matalaa pronssikautista hautaröykkiötä, jotka on rakennettu paljaalle kalliolle. Röykkiöt 1 ja 2 ovat toisissaan kiinni, ja niistä on vaikea sanoa onko kyseessä kaksi erillistä röykkiötä vai yksi pitkä röykkiö.

Röykkiö 1 on kooltaan noin 7 x 7 m ja korkeudeltaan 20-30 cm. Kivet ovat halkaisijaltaan 10-70 cm. Röykkiötä on ilmeisesti pengottu. Röykkiö sijaitsee aivan tien lähellä.

Röykkiö 2 on kiinni röykkiössä 1. Sen koko on noin 12 x 6 m ja se on noin 40 cm korkea. Kivet ovat halkaisijaltaan 10-40 cm. Röykkiötä on ilmeisesti pengottu. On mahdollista että röykkiöt 1 ja 2 ovat olleet aiemmin selvemmin erillään toisistaan, mutta penkomisessa kiviä on viskottu niiden väliin.

Röykkiö 3 muodostuu noin 5 m halkaisijaltaan olevasta hajanaisesta röykkiöstä ja aivan siinä kiinni olevasta noin 1.2 metriä halkaisijaltaan olevasta pienemmästä röykkiöstä / latomuksesta. Isompi on noin 30 cm korkea ja kivet siinä ovat halkaisijaltaan 10-70 cm. Pienempi on noin 15 cm korkea ja kivet ovat noin 10-15 cm halkaisijaltaan. Röykkiötä on pengottu. Isomman röykkiön reunoilla olevat kivet ovat muita suurempia. Röykkiö sijaitsee noin 50 metriä Pyölinpohjaan johtavasta tiestä länteen.

Röykkiö 4 on kooltaan noin 2.5 x 5 m ja noin 25-30 cm korkea. Kivien halkaisija on 10-80 cm. Röykkiötä on pengottu ja sen kiviä on tippunut kalliolta alas. Röykkiö sijaitsee noin 25 metriä Pyölinpohjaan johtavasta tiestä länteen.

Kaikkien röykkiöiden päällä kasvaa poronjäkäliä, metsälauhaa, horsmaa ja jopa pieniä mäntyjä. Ainakin männyt olisi hyvä poistaa, jotteivat niiden juuret liikuttelisi röykkiöiden kiviä.

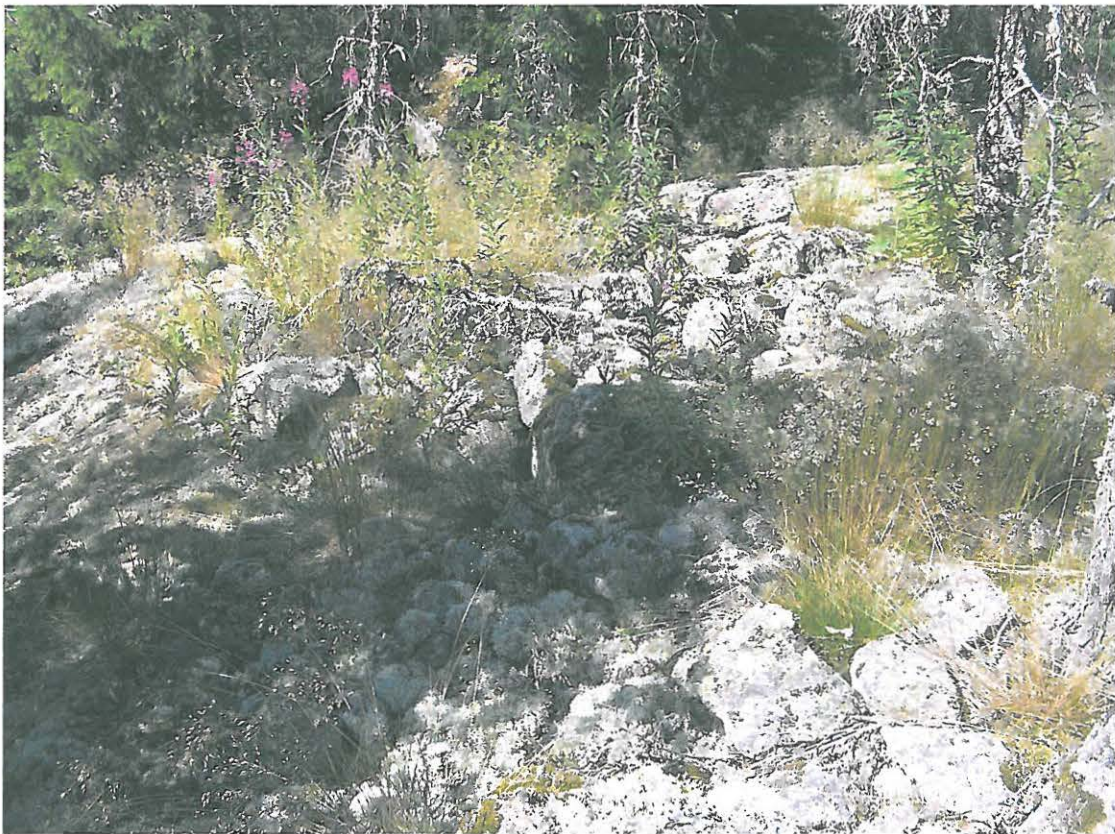
Kuva 1. Röykkiö 1.

Kuva 2. Röykkiö 2.

Kuva 3. Røykkiö 3.

Kuva 4. Røykkiö 4.

IV.2 KORKIAKALLIO

1000 00 3632

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	Hautapaikat
Tyyppin tarkenne:	Hautaröykkiöt
Ajoitus:	Pronssikausi
Ehdotus rauhoitusluokaksi:	I
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	3042 07 KLAMILA
Merkitty peruskartalle:	Ei ole ⁵⁸⁰ ³⁰
Koordinaatit:	$x = 6711620, y = 3526780$
Koordinaattiselite:	Kohteen keskeltä
Maastomerkintä:	Ei ole merkitty
Pinta-ala:	Ks. kohteen kuvaus
Ehdotus suoja-alueeksi:	50 metriä kohteesta joka suuntaan
Etäisyystieto:	Klamilan kirkolta noin 1.3 km itäkaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Klamila
Tila ja omistajat:	935-407-2-187 KISTVIIKKI •Lehmussaari, Kalle Hermann Koulukatu 10 A 33, 48100 Kotka •Koho, Leena Maija Talvikkitie 51 A 7, 01300 Vantaa

INVENTOINTI 2004

Inventoija:	Pirjo Rautiainen
Aika:	13.7.2005
Karttaotteet:	Kartta 1
Kuvat:	Kuva 5

AIEMMAT INVENTOINNIT

Teemu Mökkönen 2005

KOHTEEN KUVAUS

Pyölinpohjaan ja Klamilan satamaan kulkevien teiden välissä noin 300 m sataman tiestä itään, kalliopohjalle rakennettu matala röykkiö. Sen koko on noin 6 x 4 metriä ja korkeus noin 20-30 cm. Kivien halkaisija on 15-30 cm. Röykkiötä on mahdollisesti pengottu, koska sen on keskiosastaan hieman kuopalla. Röykkiössä kasvaa pari kitukasvuista mäntyä sekä runsaasti metsälauhaa.

Kuva 5. Korkiakallion röykkiö.

IV.3 KORKIAKALLIO ² SE

1000 00 5102

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:

Valmistuspaikka

Tyyppin tarkenne:

Hiilimiiluja

Ajoitus:

Historiallinen

Ehdotus rauhoitusluokaksi:

II

Lukumäärä:

4

Peruskartta:

3042 07 KLAMILA

Merkitty peruskartalle:

Ei ole

Koordinaatit:

1) x = 6711527, y = 3526750

3) x = 6711531, y = 3526745

4) x = 6711532, y = 3526745

Koordinaattiselite:

Kohteen kohdalta

Maastomerkintä:

Ei ole merkitty

Pinta-ala:

Noin aari

Ehdotus suoja-alueeksi:

Viisi metriä kohteesta joka suuntaan

Etäisyystieto:

Klamilan kirkolta noin 1.5 km kaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:

Klamila

Tila ja omistajat:

935-407-2-187 KISTVIIKKI

•Lehmussaari, Kalle Hermann

Koulukatu 10 A 33, 48100 Kotka

•Koho, Leena Maija
Talvikkitie 51 A 7, 01300 Vantaa

INVENTOINTI 2004

Inventoija:

Pirjo Rautiainen

Aika:

12.7.2005

Karttaotteet:

Kartta 1

Kuvat:

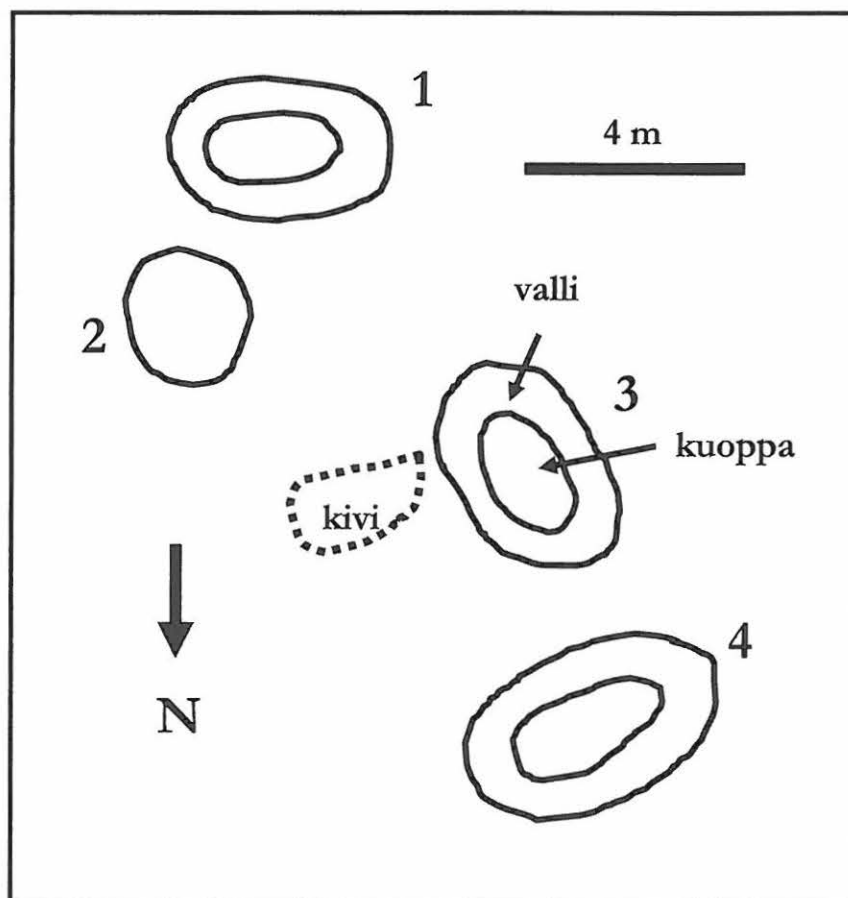
Kuva 6 ja 7

KOHTTEEN KUVAUS

Klamilan satamaan johtavan tien itäpuolella, tiestä noin 300 metrin päässä, mustikkatyyppin mäntykankaalla kolme tai neljä hiilimiilua. Kolme miilusta (1, 3 ja 4) ovat noin 4 metrin pituisia ja 2.5-3 metrin levyisiä vallillisia kuopanteita. Vallit ovat noin 50-70 cm leveitä ja noin 20 cm korkeita. Miilun keskikuopat ovat noin 30-50 cm syviä. Neljäs (2) on valliton 2 metriä halkaisijaltaan oleva kuoppa. Sen syvyys on 30 cm.

Miilujen koko:

- 1) 4 x 2.5 m, syvyys 50 cm
- 2) Ø 2 m, syvyys 30 cm, valliton
- 3) 4 x 3 m, syvyys 40 cm
- 4) 4 x 3 m, syvyys 30 cm

Kuva 6. Piirros Korkiakallion kaakkoispuolen hiilimiilusta.

IV.4 KORKIAKALLIO NW**PERUSTIEDOT**

MJ-tyyppi:	Valmistuspaikka
Tyyppin tarkenne:	Hiilimiiluja?
Ajoitus:	Historiallinen?
Ehdotus rauhoitusluokaksi:	II
Lukumäärä:	4
Peruskartta:	3042 07 KLAMILA
Merkitty peruskartalle:	Ei ole
Koordinaatit:	1) x = 6711790, y = 3526206 2) x = 6711791, y = 3526208 4) x = 6711790, y = 3526213 5) x = 6711794, y = 3526211 6) x = 6711794, y = 3526215
Koordinaattiselite:	Kohteen keskeltä
Maastomerkintä:	Ei ole merkitty
Pinta-ala:	Noin puoli aaria
Ehdotus suoja-alueeksi:	Viisi metriä kohteesta joka suuntaan
Etäisyystieto:	Klamilan kirkolta noin 800 m itään

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Klamila
Tila ja omistajat:	935-426-10-143 AHOLA Klami, Juha Olavi

Kuva 7. Hiilimiilu 1 Korkiakallio SE:ssä.

INVENTOINTI 2004

Inventoija: Pirjo Rautiainen
Aika: 14.7.2005
Karttaotteet: Kartta 1
Kuvat: Kuva 8

KOHTEEN KUVAUS

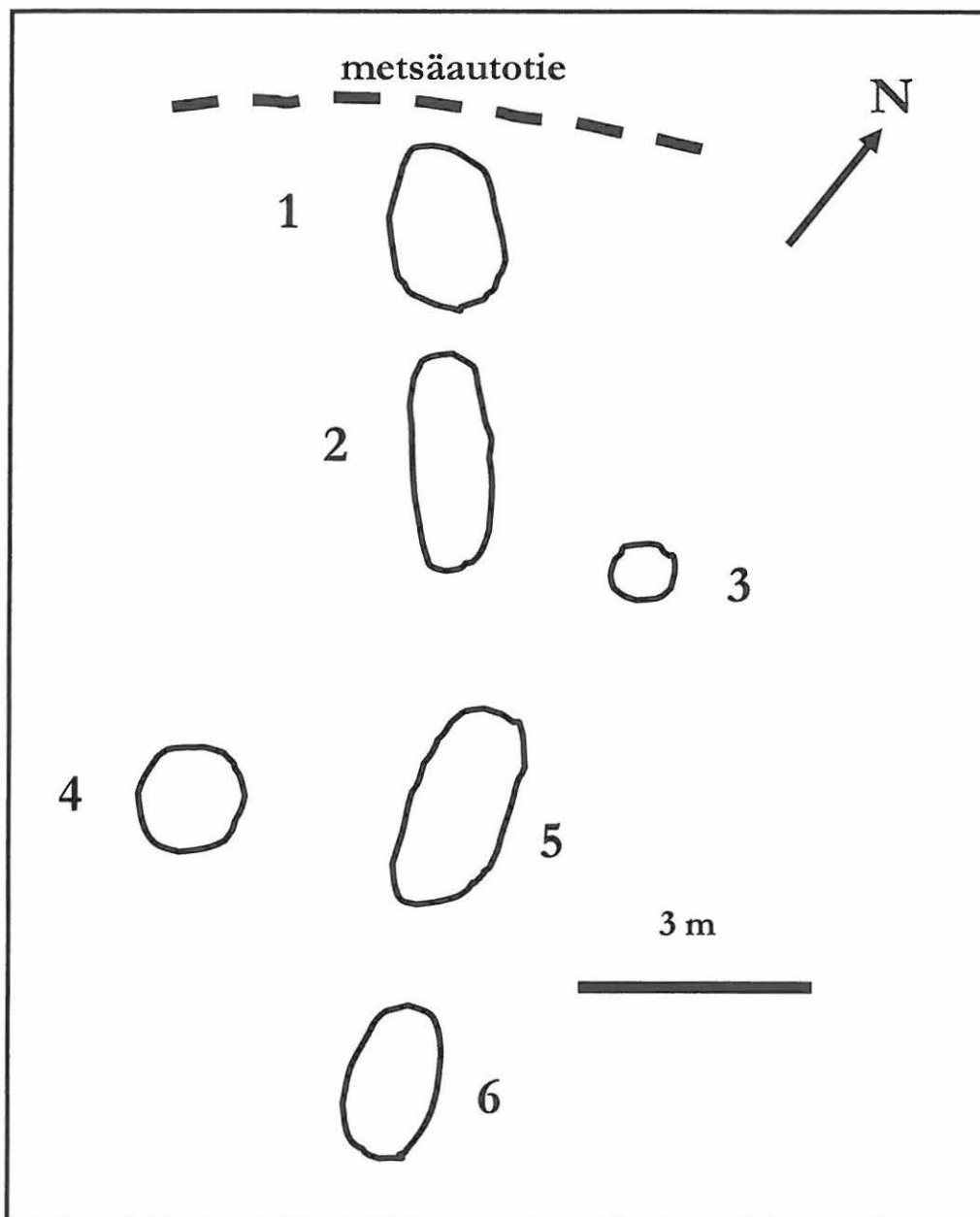
Klamilan satamaan johtavan tien ja museotien risteyksen kaakkoispuolella, risteyksestä noin 120 metriä kaakkoon, mäntyä kasvavalla kummulla on kuusi mahdollisesti hiilen tekoon liittyvää vallitonta kuoppaa. Kahteen kuopista tehtiin pieni koekuoppa ja molemmista paljastui hyvin ohut huuhtoutunut hiekkakerros ja vähän hiiliä hiekan seasta. Toisessa kuopassa oli myös vähän kiviä kuopan pohjalla noin 10 cm syvyydessä humuskerroksen alarajasta. Kuopissa oli kuitenkin hyvin vähän hiiliä verrattuna 'normaaliin' hiilimiiluun ja hiiltä ei ollut heti humuskerroksen alla kuten hiilimiiluissa yleensä.

Kuoppien koko:

- 1) 2.8 x 2.3 m, syvyys 70 cm
- 2) 3 x 2 m, syvyys 70 cm
- 3) Ø 70 cm, syvyys 20 cm
- 4) Ø 1.5 m, syvyys 60
- 5) 2.9 x 1.8 m, syvyys 50 cm
- 6) 2.5 x 1.8 m, syvyys 80 cm

Kuva 8. Hiilimiilu 6 Korkiakallio NW:ssä.

Kuva 9. Piirros Korkiakallio SW:n mahdollisista hiilimiljuista.

IV.5 VUORELA SE

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:

Tyyppin tarkenne:

Ajoitus:

Ehdotus rauhoitusluokaksi:

Lukumäärä:

Peruskartta:

Merkitty peruskartalle:

Koordinaatit:

Koordinaattiselite:

Maastomerkintä:

Pinta-ala:

Työpaikat

Tulisija

Esihistoriallinen?

☒

1

3042 07 KLAMILA

Ei ole

x = 6710558, y = 3525795

Kohteen kohdalta

Ei ole merkitty

Pistemäinen kohde

Ehdotus suoja-alueeksi:
Etäisyystieto:

Viisi metriä kohteesta joka suuntaan
Klamilan kirkolta noin 1.4 km eteläkaakkoon

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:
Tila ja omistaja:

Malmila
935-426-5-92 RIIHELÄ
Korjus, Kauko Oikeudenomistajat
Tuomas Korjus, 57130 Savonlinna

INVENTOINTI 2004

Inventoija:

Pirjo Rautiainen

Aika:

13.7.2005

Karttaotteet:

Kartta 2

Kuvat:

Kuva 10 ja 11

KOHTEEN KUVAUS

Malmilan kylän itäosassa, Vuorelan tilalta noin 200 m itäkaakkoon pienellä kallioalueella. Kalliolle rakennettu tulisija, kooltaan 1.4 x 1.7 m. Tulisijassa vain yksi kivikerta. Kivet palaneita, halkaisijaltaan 5-20 cm. Kivien väleissä on jonkin verran nokista maata. Tulisijan vieressä on muutamia suurempia (Ø 30-50) kiviä. Tulisijan ja kallion päällä oli paksu sammalkerros ja kivistä erottui vain muutama ennen sammaleen poistoa. Ilman sammalten poistamista ei olisi voinut todeta oliko kyseessä tulisija vai ei. Kuvaamisen jälkeen sammaleet laitettiin takaisin tulisijan päälle. Lähistöltä ei löytynyt muita merkkejä muinaisjäännöksistä.

Kuva 10. Tulisija.

Kuva 11. Tulisija.

IV.6 KLAMILAN KIRKKO-S *Klamila Yrjönharja 1000 00 5490*

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:	Kivirakenteet
Tyypin tarkenne:	Kiviaita
Ajoitus:	Historiallinen
Ehdotus rauhoitusluokaksi:	⚡ <i>maahd. mjt.</i>
Lukumäärä:	1
Peruskartta:	3042 07 KLAMILA
Merkitty peruskartalle:	Ei ole
Koordinaatit:	x = 6711595, y = 3525425
Koordinaattiselite:	Kohteen kohdalta
Maastomerkintä:	Ei ole merkitty
Pinta-ala:	Ks. kohteen kuvaus
Ehdotus suoja-alueeksi:	Ei ehdotusta
Etäisyystieto:	Klamilan kirkolta noin 200 m etelään

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:	Klamila
Tila ja omistajat:	935-426-11-79 YRJÖNHARJU Virolahden kunta Opintie 4, 49900 Virolahti

INVENTOINTI 2004

Inventoija:	Pirjo Rautiainen
-------------	------------------

Aika: 13.7.2005
Karttaotteet: Kartta 4
Kuvat: Kuva 12

KOHTEEN KUVAUS

Noin 200 metriä Klamilan kirkosta etelään pellon ja kuusikon välissä noin 50 m pitkä, hyvin säilynyt kiviaita. Aidan korkeus on 40-80 cm.

Kuva 12. Kiviaitaa Klamilan kirkosta etelään.

IV.7 SKIPPARI W

PERUSTIEDOT

MJ-tyyppi:

Kivirakenteet, röykkiöt

Tyyppin tarkenne:

Kiviaita, viljelyröykkiö

Ajoitus:

Historiallinen

Ehdotus rauhoitusluokaksi:

⊞ mahd. mf.

Lukumäärä:

1

Peruskartta:

3042 07 KLAMILA

Merkitty peruskartalle:

Ei ole

Koordinaatit:

Kiviaita x = 6711020, y = 3524800

Viljelyröykkiö x = 6710940, y = 3524760

Koordinaattiselite:

Kohteen kohdalta

Maastomerkitä:

Ei ole merkitty

Pinta-ala:

Ks. kohteen kuvaus

Skippari Ylätalo 1000 00 5491 (röykkiö)
Skippari Kiviride 1000 00 5492 (kiviaita)

Ehdotus suoja-alueeksi:
Etäisyystieto:

Ei ehdotusta
Klamilan kirkolta noin 1 km etelälounaaseen

OMISTAJATIEDOT

Alue tai rekisterikylä:
Tila ja omistajat:

Skippari
935-426-25-0 YLÄTALO (röykkiö)
Ylätalo, Pauli Veikko
Yläharjuntie 14, 49860 Klamila
935-426-11-77 KIEVARILA (aita)
Virolahden kunta
Opintie 4, 49900 Virolahti

INVENTOINTI 2004

Inventoija:

Pirjo Rautiainen

Aika:

13.7.2005

Karttaotteet:

Kartta 3

Kuvat:

Kuvat 13 ja 14.

KOHTEEN KUVAUS

Skipparin länsipuolella on pellon ja kuusimetsän rajalla on noin 10 m pitkä ja 70-90 cm korkea melko hyvin säilynyt kiviaita. Kiviaidasta noin 20 m päässä on noin 3.5 x 3 m suuruinen viljelyröykkiö. Viljelyröykkiön korkeus on noin 1 m.

Kuva 13. Kiviaitaa Skipparin länsipuolella.

Kuva 14. Viljelyröykkiö Skipparin länsipuolella.

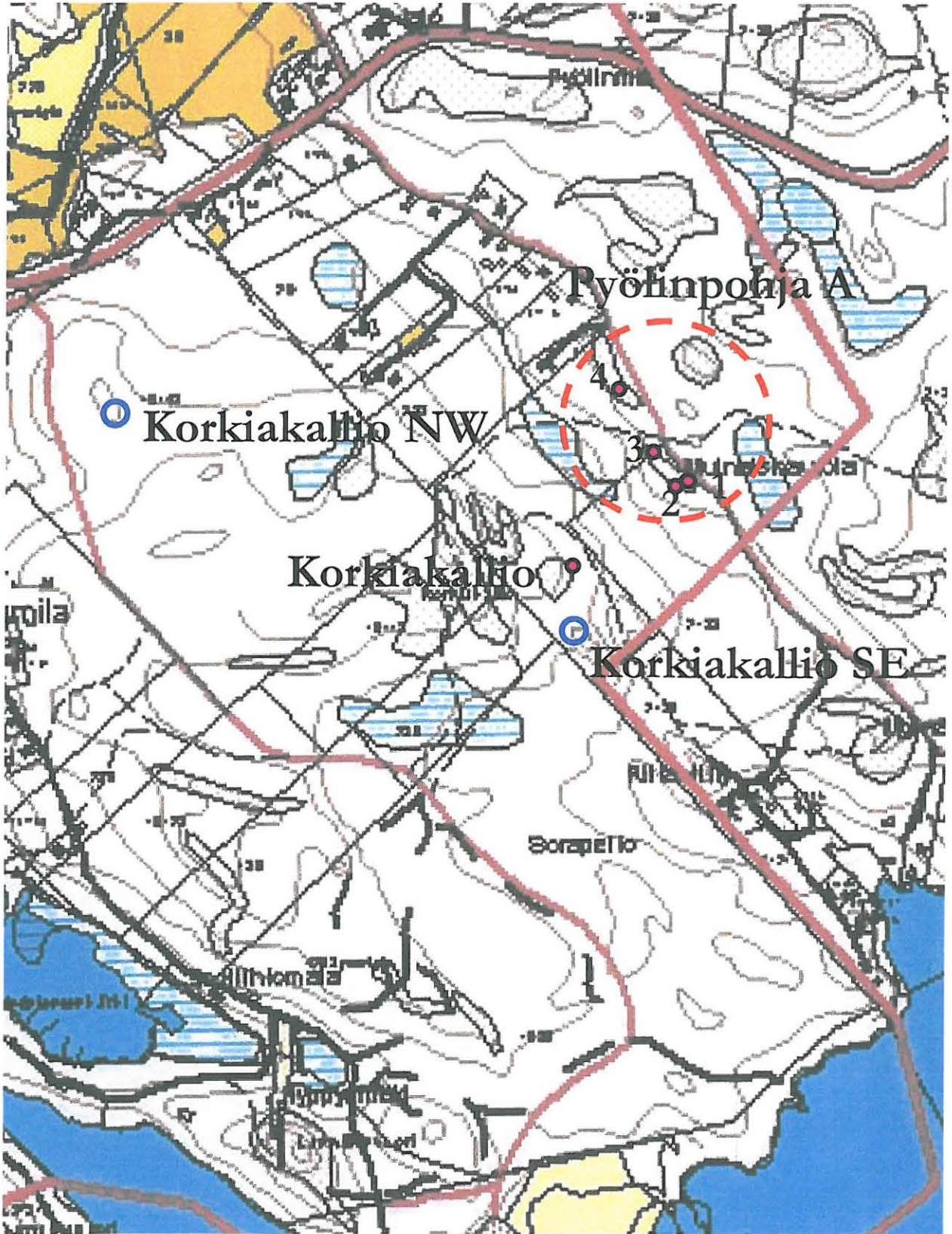
VI LÄHTEET

Heikkilä, T. 2001. Suomalainen kulttuurimaisema. Kustannusosakeyhtiä Tammi.

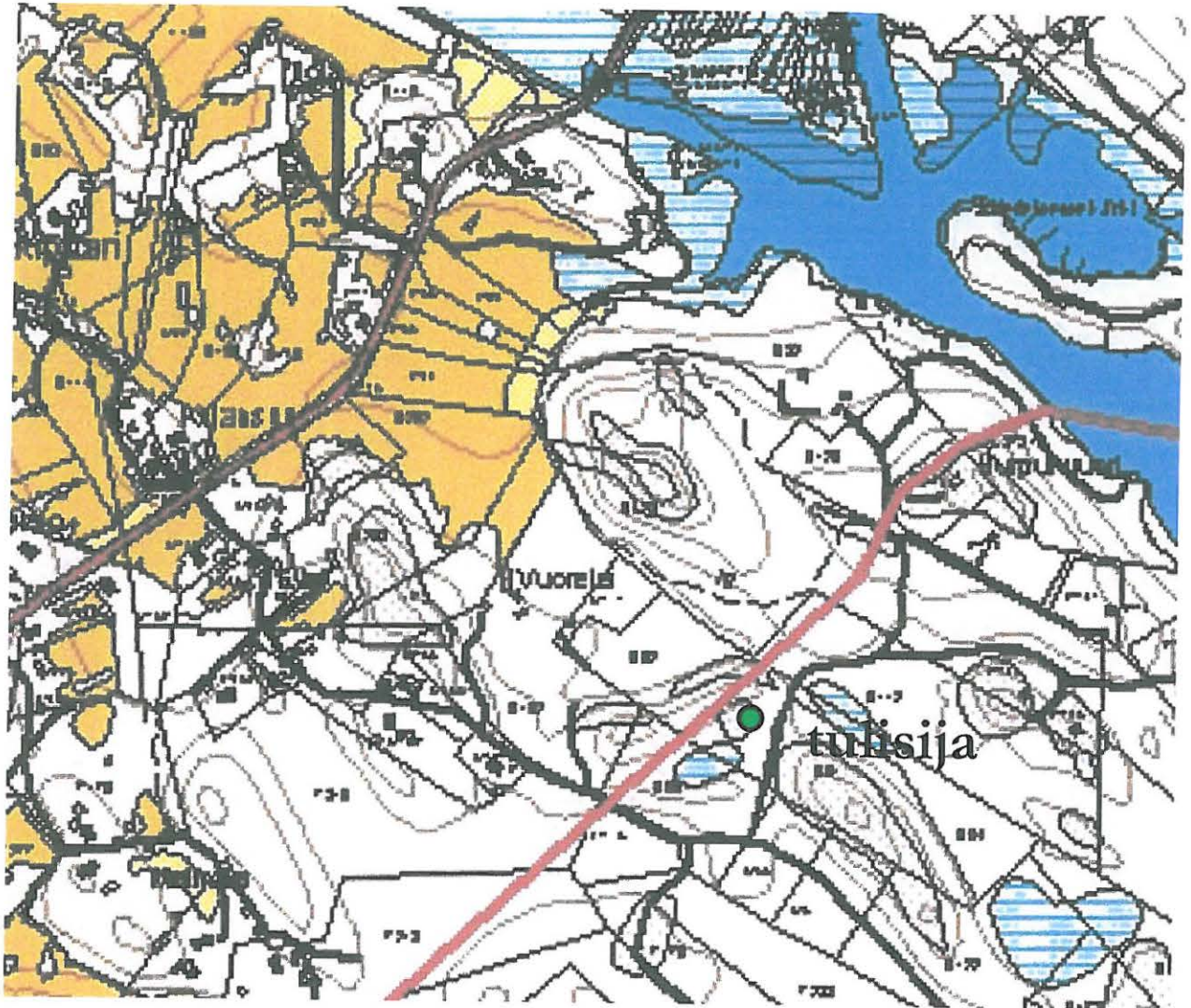
Rämö, T., Haapala, I. & Laitakari, I. 1997. Rapakivigraniitit – peruskallio repeää ja sen juuret sulavat. Teoksessa: Lehtinen, M., Nurmi, P. & Rämö, T (toim.), Suomen kallioperä. 3000 vuosimiljoonaa. Suomen geologinen seura.

Pirjo Rautiainen

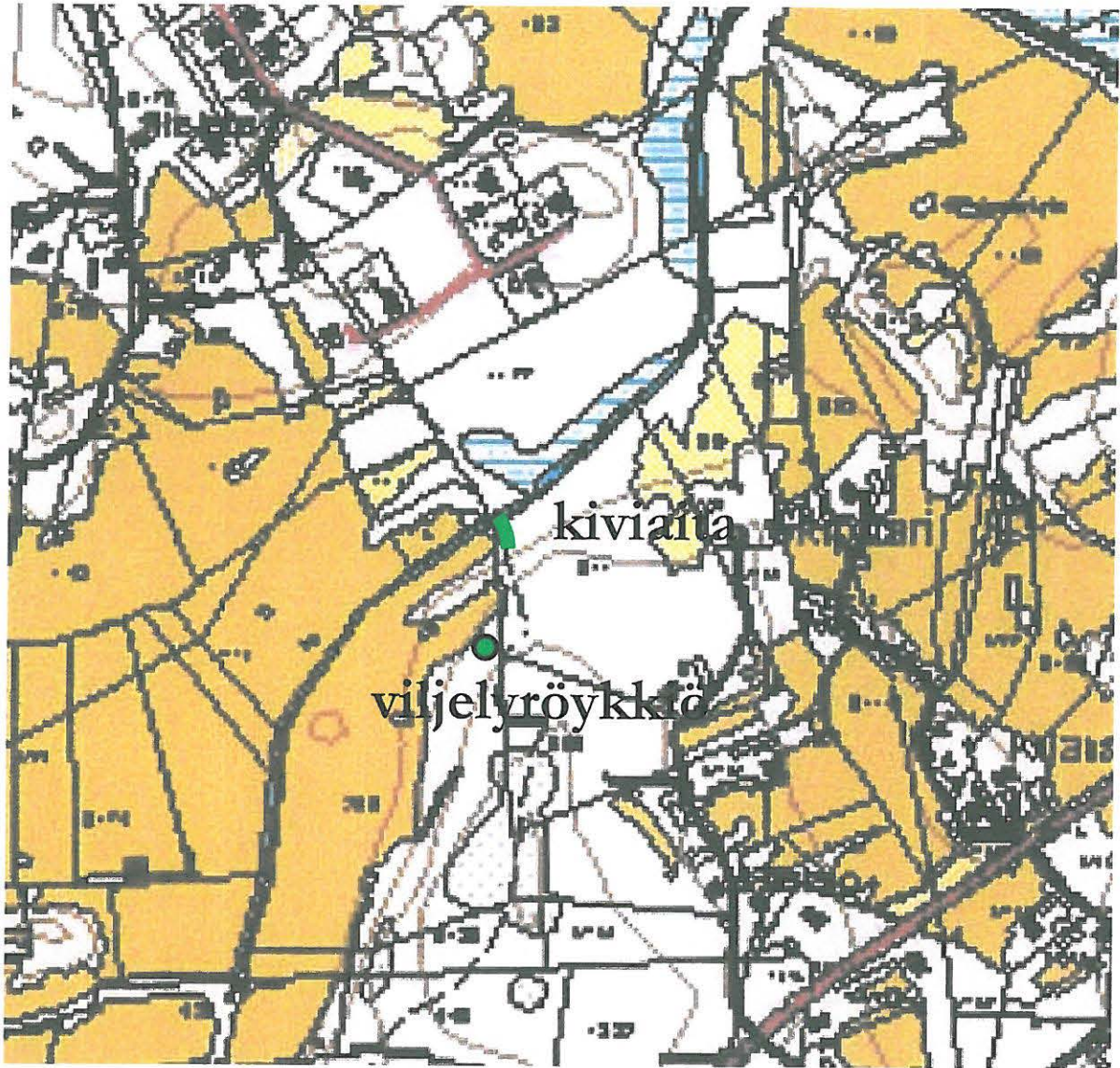
FM, biologi ja arkeologi Pirjo Rautiainen

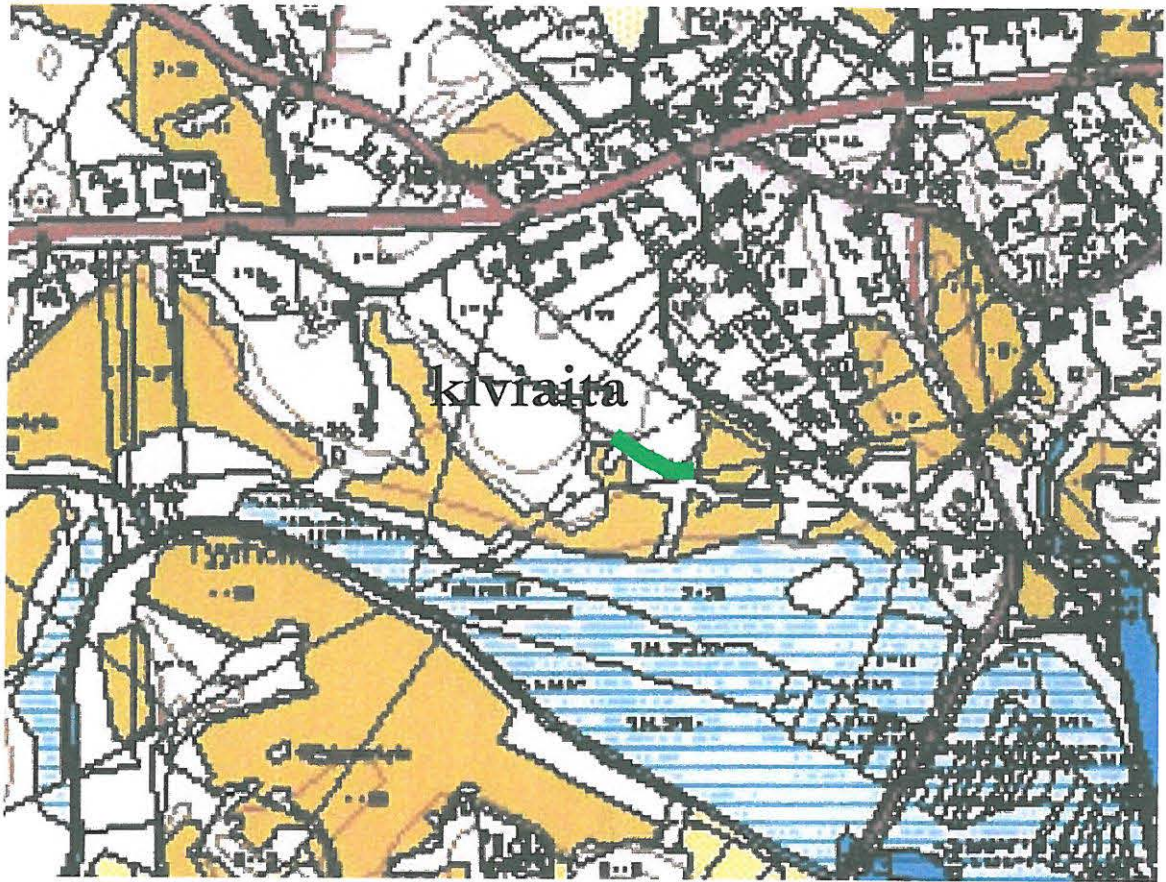
KARTTA 1

KARTTA 2

KARTTA 3

KARTTA 4